

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

Nyborg Realskole.

Skoleaaret 1867—68.

Nyborg.

Trykt hos Blumensaaft & Hansen.

1868.

Statens pedagogiske Studiesamling
København V.

Osterrætninger

om

Nyborg Realskole

for

Skoletaaret 1867—68.

ved

E. A. E. Hommel,

cand. theol.

Stolens Forstander.

Nyborg.

Trykt hos Blumensaadt & Hanjet.

1868.

I.

Afgangseramen 1867.

Den ifjor afholdte Afgangsexamen ved Realskolen overværedes af Hr. Professor Dr. C. C. Mundt som Examensemissair paa Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Begne og Hr. Provst Jønghansen i Skellerup paa Skoledirectionens Begne. Som Censor i Naturhistorie fungerede Kørpslæge ved 19de Bataillen Hr. C. Clemensen.

Til Examen indstillede sig følgende 2 Disciple af Skolens 5te Klasse:

1. Emmeluth, Ludvig Preben, Søn af Skovrider Emmeluth i Raiberg, født den 1ste November 1849, indtraadt i Skolen den 16de Maj 1859.
2. Melchior, Jacob Christian Hoiberg, Søn af Skolelærer Melchior i Nyborg, født den 17de April 1851, indtraadt i Skolen den 1ste September 1859.

Begge „bestode“ Examen, f. Chr. H. Melchior „med Udmærkelse“, med omstændige Charakterer i de enkelte Fag:

	Dauff.	Dansk Skit.	Historie.	Geografi.	Skriftsmætt med practisk Regning.	Gemætt M. Gittermætt.	Egypt.	Naturhistorie.	Skriftning og Regning.	Sentral Points.
Emmelsutb, L. P.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.	mg.	61
Melchior, J. C. H.	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	69

Charakterernes Talværdi er: ug = 5, mg. = 7, godt = 5, tg. = 1, mld. = $\frac{1}{2}$, slet = $\frac{1}{2}$. Til at „bestaae“ Examten udkræves mindst 25 Points; til at „bestaae med Udmærkelse“ udkræves mindst 68 Points.

De til Examten opgivne skriftlige Opgaver varc følgende:

Udarbejdelse i Modersmaalet.

1. (over et fra Undervisningen bekjendt Stof) Hvorfor kaldes Tidsrummet fra 1661 til 1715 Ludvig den 14des Tidsalder?
2. (fri Opgave) At vise hvad Europa og Amerika gjensidig have virket paa hinanden baade i materiel og aandelig Henseende.

Regning.

1. a. Omkring en cirkelrund Beridercircus med 40' Diameter er en Tilstuerplads overalt $11\frac{1}{16}'$ bred. Hvor mange Tilstuerne kan denne Plads rumme,
  - 1) naar alle Tilstuerne staae op, og man regner $2\frac{1}{8}'$ □ for hver Person?

B naar alle Tilstuerne sidde, og man i denne Anledning opstiller 3 Rækker Bænke heelt rundt, den første i en Afstand af $2' 3''$, den anden af $5' 9''$ og den tredie af $9' 3''$ fra Yderskanten af Circus? Hver Siddeplads beregnes til $2\frac{1}{4}'$.
- b. En Kjøbmand efterlader ved sin Død en Gaard tageret til 25000 Rd., 24 Tdr. Land tageret til 500 Rd. pr. Td., Indbo o. s. v. vurderet til 8180 Rd., 3 Skibe, der sælges for 45000 Rd., Kern og Tommer, der ligeledes sælges, 311 Tdr. Hvede à 10 Rd., 672 Tdr. Rug à 6 Rd. 1 Ml. 1 St., 800 Tdr. Byg à 6 Rd. 2 Ml. 10 St., 528 Tdr. Havre à 3 Rd. 4 Ml.

6 Sk. og Tømmer for 6350 Rd., andre Varer og udestaaende Fordringer, der med Fradrag af Gjælden realiseres til 5946 Rd., samt endelig i rede Penge 4162 Rd. Hans Arvinger, nemlig Enken, en Søn og en Datter, ønske, at en ældre Gjæld, der ved en Accord for 27 Aar siden er blevet den Afdøde efter-givet, dengang 8735 Rd. 72 Sk. stor, forlods skal udbetales til hans davarende Creditorer eller deres Arvinger med Rente og Rentes Rente à 6 % p. a. (Heelaar. Term.). Efter Fra-drag af denne Sum skal Resten deles saaledes, at Enken faaer Halvdelen samt $\frac{1}{3}$ af det, som vil tilfælde Datteren, medens Sonnen skal have dobbelt saameget som Datteren. Hvormeget skulle Enken og Sonnen have hver i Penge, naar den Forste overtager Gaarden tilligemed Indbeet og Sonnen de 24 Tdr. Land, Alt efter Taxationsprisen, og hvorstør bliver Datterens Arvepart?

2. a. Hvormange Tonner Korn vil der kunne rummes paa det øverste Loft under Taget af et Pakhus med lodrette Gavle, naar Gulvet er 50' langt, 24' 3" bredt? Kernet maa ligge 3' højt og Tagets Bidde i denne Højde er $20\frac{1}{2}$ '. En Kortonde har samme Kubikindhold som en Cylinder, hvis Grundflades Diameter er 3' og Højden 7,6".
- b. Et Etablissement paatager sig at leverere 2000 Trojer og halv saamange Par Beenklæder til en Armee i Egnet af $16\frac{2}{3}$ Uge og kan dertil sætte 40 Svende i Arbejde. Der spørges:
  - 1) Hvormange Timer skulle Svendene arbejde om Dagen, naar 3 Svende ved at arbejde 12 Timer daglig i 5 Dage kunne sye 12 Par Beenklæder, og 5 Trojer tage ligesaa megen Tid som 7 Par Beenklæder?
  - 2) Hvormeget tjener Etablissementet paa hele Leveringen, naar der til en Troje bruges $2\frac{1}{4}$ Alen Klæde og til et Par Been-klæder 2 Alen? Klædet forskrives fra England, hvor en Yard kostet 6 shilling, og Forsendelsesomkostningerne udgjøre 4 %. Etablissementet faaer for en Troje 6 Rd. og for et Par Been-klæder 4 Rd., medens det i Svalon og Tilleg har endnu en Udgift til en Troje af 1 Rd. og til et Par Beenklæder af 5 M.
- 1 Uge = 6 Arbejdsdage. $68\frac{3}{4}$ Yards = 100 danske Alen.
1 £st. à 20 shilling = 8 Rd. 4 Mk. 8 Sk.

II.

Meddelelser om Skolen.

Bed Ekamen efter forrige Skoleaar udgjorde Antallet af Skolens Disciple 81. Med Skoleaarets Udeløb udtraadte af Skolen foruden de ovennævnte 2, der havde underkastet sig Afgangsexamen, endnu 3 Disciple, af hvilke de 2 forlod Skolen med deres Confirmation, medens den 3de gik over til et privat Institut. Der indmeldtes efter Ekamen 8, saaat Underviisningen i indeværende Skoleaar er begyndt med et Antal af 84 Disciple. I Löbet af Året er senere indmeldt 14 Disciple, medens i samme Tid 13 ere udmeldte (9 ere bortrejse med deres Forældre paa Grund af Forandring af Byens Garnison, 2 have forladt Skolen ved deres Confirmation, 2 ere gaaede over til anden Underviisning). Foruden disse har Skolen i det forløbne Skoleaar havt den Sorg at miste en haabefuld Discipel, der er afgaaet ved Døden efter faa Dages Sygeleje.

Skolens Discipelantal udgjor saaledes for Tiden 84, der ere fordeelte i Skolens 5 Klasser med

- 17 i 1ste Klasse,
- 25 i 2den Klasse,
- 17 i 3de Klasse,
- 21 i 4de Klasse,
- 4 i 5te Klasse.

Fri Underviisning paa Skolen nyde for Tiden 3 Disciple, 12 betale halv Skolecontingent, og for 2 betales Skolepengene af Hs. Majestæts Civilliste. For enhver

af de øvrige Disciple betales maanedlig i Skolepenge i 1ste Klasse 1 Rd. 48 Sk., i 2den Klasse 2 Rd., i 3die Klasse 2 Rd. 48 Sk., i 4de og 5te Klasse 3 Rd. med Moderation for flere Brødre, saaledes at for 2 Brødre afdrages i den maanedlige Betaling 2 $\frac{1}{2}$ for hver, for 3 Brødre 3 $\frac{1}{2}$ for hver og for 4 Brødre 4 $\frac{1}{2}$ for hver.

Med Skolens Lærerpersonale er i Skoleaaret ingen Forandring foregaet. Undervisningen paa Skolen har ligesom i forrige Skoleaar været meddeelt af:

Hr. Forstanderen i Matematik med 3die, 4de og 5te Kl., Dansk med 2den og 3die Kl., 1 Time ugentlig Regning med hver af de 4 øverste Klasser.

Hr. Cand. G. Langberg i Historie og Geographi gjennem hele Skolen, Dansk med 4de og 5te Kl.

Hr. Sproglærer L. Høyer i Engelsk gjennem hele Skolen, Dansk med 4de og 5te Kl., Dansk med 1ste, 2den og 3die Kl.

Hr. Cand. C. JungerSEN i Naturhistorie og Fransk gjennem hele Skolen, Religion med 2den, 3die og 4de Kl.

Hr. Sem. L. Førgensen i Regning med 2den, 3die, 4de og 5te Kl.

Hr. Krigsassessor Koch i Skrivning gjennem hele Skolen, Læsning og Regning med 1ste Kl.

Hr. Sem. J. Høeg i Religion med 1ste Kl.

Hr. Krigsassessor Petersen i Regning.

Hr. Organist Simonsen i Sang.

Gymnastiklærer ved 19de Batalien Hr. Petersen med Assisterter i Gymnastik og Svømming.

Fra næste Skoleaars Begyndelse vil Hr. Sem. Joh. Melchior overtage Undervisningen i Læsning og Regning med 1ste Kl. istedetfor Hr. Koch, ligesom Hr. Cand. phil. G. Simonsen, der under en Hr. L. Høyer tilstaatet Permission paa 1 Aar er constitueret som Lærer

ved Skolen i dennes Sted, vil overtage Undervisningen i Lydss med 3de, 4de og 5te Kl., Engelsk gjennem hele Skolen og Dans med 2den, 3de og, i Forening med Hr. Melchior, 1ste Kl.

Undervisningsfagenes ugentlige Tidemantal.

	1ste Kl.	2den Kl.	3de Kl.	4de Kl.	5te Kl.
Dansk	12	7	4	4	5
Religion . . .	2	3	3	3	"
Lydss	"	4	3	4	4
Engelsk	"	3	3	3	2
Françs	"	"	3	3	2
Historie	"	2	3	3	3
Geographi . . .	2	2	2	2	3
Naturhistorie .	"	2	2	2	3
Geometri	"	"	3	3	3
Arithmetik . . .	"	"	2	3	3
Regning	6	6	4	3	2
Skrivning . . .	5	6	3	2	1
Tegning	"	"	1	2	2

I Sang undervises de 4 nederste Klasser 1 Time ugentlig hver Klasse; i Gymnastik og Svømming undervises Disciplene i 2 Afdelinger 2 Timer ugentlig.

I Skoleaaret 1867—68 ere følgende Afsnit gjennemgaaede i de forskjellige Fag.

Dansk.

1ste Klasse (Høyer og Koch). De Ungste have benyttet Masmussens Læsebog for de første Begyndere, de Ældre Mæzens Læsebog for Mellemklasser, hvori af Nogle er læst c. 50, af Andre c. 100 Sider. Cursorisk Læsning. Øvelse i Stavning og Afskrivning efter en trykt Bog. Ester Trydes „Digte og Niim“ er lært udenad forsra

til Nr. 24 med Undtagelse af Nr. 19. Enkelte have desuden lært Nr. 35.

2den Klasse (Høyer). Øvelse i Læsning og Gjensfortælling af det Læste. Hjorts Børneven 2den, 3die og 4de Deel. Efter Brodersens og Hommels „Digte til Udenadslæsning“ er lært udenad: Terbisten og Bluen, De danske Øer, De Danske og deres Konge, Danmark og Norge, Fisferens Morgensang, Fisser sang og Høstevise. I Grammatik er mundtlig meddeelt en Oversigt over Ordklasserne, de regelmæssige Verbers Conjugation. 4 Timers ugentlig Rettskrivning efter Dietat.

3die Klasse (Høyer). Læsning og Analyse i de tvende første Dele af Hjorts Børneven. Undtagelsesvis en anden lettere Bog af historisk eller fortællende Indhold. Efter Brodersens og Hommels „Digte til Udenadslæsning“ er lært udenad: Sultanen og Bierne, Hr. Helgesens Bise, Bonden fra Lemvig, Ludvig Holberg, Holger Danses Hilsen, Baarsang og Køfønødden af Maahens Lærebog. Efter Boysens danske Grammatik er gjennemgaaet Ordklasserne og Sætningslæren. 2 Stile ugentlig: Dietat og Gjensfortælling af et op læst Emne.

4de Klasse (Langberg). Boysens danske Grammatik, indøvet ved Analyse 1 Gang ugentlig. Øvelse i Øplæsning efter Holsts større poetiske Lærebog, de vigtigste Digte af Forsatterne til Heiberg forklarede, nogle enkelte ere lært udenad. I Prosa er læst meest af Ingemanns historiske Romaner og Brudstykker af Rejsebeskrivelser. 2 Stile ugentlig: deels Gjengivelse af et op læst længere Stykke, deels en lettere Opgave (fortællende eller beskrivende) og deels Dietat, hvorved tillige Interpunktionslæren er indøvet.

5te Klasse (Langberg). 1 Time ugentlig grammatikalske Øvelser og Forklaring af Ordenes Betydning og Brug. 1 Time Læsning af fortrinligere danske Forsattere, især af Holberg, Baggesen, Dohleenschlæger, Ingemann med

en fort Udsigt af Literaturhistorien. Stile af forskjelligt Indhold (historiske, beskrivende, raisonnerende) med stadigt Hensyn til Disciplenes Kundskaber og Læsning.

Neligion.

- 1ste Klasse (Høeg). Fortællingerne af det gamle Testamente ere mundtlig gjennemgaaede efter Schnorr v. Carolsfeldts Billeder til Biblen. Nogle Psalmer.
- 2den Klasse (Jungersen). Efter Balslevs Bibelhistorie det gamle Testamente indtil Rigets Deling. Af Luthers lille Catechismus de 10 Bud. Psalmer.
- 3die Klasse (Jungersen). Efter Balslevs Bibelhistorie det gamle Testamente indtil Hjemkomsten fra Babylon. Efter Balslevs Forklaring til Luthers Catechismus Loven. Psalmer.
- 4de Klasse (Jungersen). Efter Balslevs Forklaring til Luthers Catechismus Loven og Sacramenterne.
A. Efter Balslevs Bibelhistorie det nye Testamente;
B. Efter samme Bog det gamle Testamente. Müllers Bibelhistorie er tillige benyttet. Psalmer.

Tydk.

- 2den Klasse (Hommel). Hallagers Læsebog Side 82—95, 115—122, 149—166. Af Grammatiken er gjennemgaaet Hjælpeverbene og det regelmæssige Verbum i Activ samt efter Fürs Ark Declination af Ord med fuldstændig og usfuldstændig Flexion, Pronomer og Substantiver, hvilket er indøvet med de i Lectierne forekommende Ord. (Den Ahnske Methode agtes fremtidig benyttet ved Undervisningen i Tydk og vil med næste Skoleaars Begyndelse blive påabegyndt med denne Klasse.)

- 3die Klasse (Hommel). Rungs Læsebog Side 34 til 62 og 100 til 129. Efter Simonsens Grammatik og Fürs Ark er Formlæren gjennemgaaet.

4de Klasse (Høyer). Schillers „Geschichte des dreißig-jährigen Kriegs“ Side 467—529. Formlæren repeteret efter Simonsens Grammatik og Jürs Ark. Af Syntagen de vigtigste Regler om Styrelsen og Ordstillingen efter Simonsens Syntax. 1 Stiil ugentlig efter Grönbergs Stiiløvelsebog.

5te Klasse (Høyer). Schillers „Geschichte des dreißig-jährigen Kriegs“ Side 318 til Enden. Til cursorisk Læsning er benyttet Hjorts prosaiske Læsebeg. Formlæren er repeteret efter Meyers Grammatik og Jürs Ark, de vigtigste Afsnit af Syntagen efter Simonsens Syntax. Iavnlig Analyse. 1 Stiil ugentlig efter Lorenzengens Stiiløvelser og lejlighedsvis Extemporalstiil samt Øvelse i mundlig Oversættelse fra Dansk til Thysf.

Engelsk.

2den Klasse (Høyer). A. Listovs Elementarbog fra Be-gyndelsen til det 16de Stykke med tilhørende Glosor. Øvelse i mundlig Oversættelse paa Engelsk af tilsvarende Exempler efter de lærtte Gloser. B. Listovs Ledetraad til det 21de Stykke med Øvelse i Ordenes Stavning. Stykkerne ere mundlig gjennemgaade og samtidig med de i Stykkerne indeholdte Regler er af Grammatiken givet en Oversigt over Substantivernes samt de personlige og possessive Pronomers Bojning. Efter Rosings Formlære er lært Hjælpeverberne og et regelmæssigt Verbums Conjugation.

3die Klasse (Høyer). Listovs Elementarbog fra det 17de Stykke til Enden med tilhørende Gloser. Øvelse i Ordenes Stavning. Stykkerne ere mundlig gjennemgaade og det Vigtigste af Formlæren indøvet efter Rosings Formlære (af de uregelmæssige Verber er kun lært de i Elementarbogen forekomende). 1 Stiil ugentlig ved Oversættelse af Læsebogens danske Stykker.

4de Klasse (Høyer). Nepps „English Stories“ fra

Side 49 til 75. Efter Rosings Grammatik er Formlæren gjennemgaaet og især alle de alm. forekommende uregelmæssige Verber indøvede. I Stil ugentlig ved Gjengivelse paa Engelsk af danske Stykker i Listovs Elementarbog.

5te Klasse (Høyer). Nepps „English Stories“ fra Side 75 til 117. Cursorist er læst adskillige Afsnit af Marryats „The Mission“. Af Grammatiken er Formlæren repeteret og de vigtigste Regler af Syntaxen ere indøvede deels ved Gjennemgaaelsen af den ugentlige Stil efter Listovs Stilevelsers første Afdeling deels ved Øvelse i mundtlig Oversættelse efter Anders Parleur.

Franse.

3die Klasse (Jungersen). Ahns Lærebog Nr. 1—56. Stykkerne ere gjennemgaaede mundtlig og skriftlig og den dertil hørende Grammatik indøvet.

4de Klasse (Jungersen). Ahns Lærebog A. Nr. 105—136 i 1ste Afdeling samt af 2den Afdeling Nr. 81—90. B. Nr. 47—80 i 1ste Afdeling. Stykkerne tilligemed Grammatiken indøvet som i 3die Klasse.

5te Klasse (Jungersen). Ahns Lærebog 2den Afdeling Nr. 1—69. Borringss Lærebog for Mellemklasserne Side 1—53.

Historie.

2den Klasse (Langberg). Thriges Udtog af Fædrelandets Historie indtil 1448. Den nordiske Gudelære efter Langbergs Lærebog til mundtlig Undervisning. Kongerækken til 1448.

3die Klasse (Langberg). Efter Thriges Udtog af Fædrelandets Historie fra 1448 til 1670 og repeteret forfra til 1448. Efter Rosods fragm. Verdenshistorie, Asien, Egyptens og Grækenlands Historie.

4de Klasse (Langberg). Efter Allens Udtog af Fædre-

landets Historie forfra til den oldenborgste Stamme.
Efter Kosods fragm. Verdenshistorie Middelalderens
Historie.

5te Klasse (Langberg). Kosods fragm. Verdenshistorie.
Allens Udtog af Fædrelandets Historie. De vigtigere
Begivenheder ere foredragne udførligere og indevede
ved synchronistiske og chronologiske Oversigter, samt
Kongerækkerne i Hovedlandene.

Geographi.

1ste Klasse (Langberg). Hovedtrækene af de fem
Verdensdele; udførligere Oversigt af Europa. Forkla-
ring af Bjerge, Floder, Øer, Halvøer o. s. v. efter
Kittenderffs og Aagaards illustrerede Kort.

2den Klasse (Langberg). Oversigt af de fem Verdens-
dele efter Langbergs forberedende Geographi.

3die Klasse (Langberg). Efter Thriges Geographi Eu-
ropa med Undtagelse af Tyskland, Preussen, Østrig
og Tyrkiet.

4de Klasse (Langberg). Efter Velschovs Geographi
Landene i Europa.

5te Klasse (Langberg). Efter Velschovs Geographi alle
Landene i de fem Verdensdele. Hovedtrækene af den
mathematiske Geographi og almindelig Oversigt af den
physiske Geographi.

Naturhistorie.

2den Klasse (Jungersen). Efter Lüttens Begyndelses-
grundene af Dyrerigets Naturhistorie og mundtligt Fore-
drag A. af Fuglene: Indledningen og Rovfugle,
Spurvesugle og Klattesugle, B. af Pattedyrene ere de
mest fremtrædende former gjennemgaaede uden Hensyn
til Systemet.

3die Klasse (Jungersen). Efter samme Bog Krybdyr,
Padder og Fiske.

4de Klasse (Jungersen). Efter samme Bog A. „Men-

nesset" samt fra Edderkopperne til Bløddyrene, B. Insesterne tilsigemed den almindelige Indledning til Leddyrene. Efter Stroms Plantelære A. fra de „Helefronede“ til de „Enkimbladede“, B. forsra til de „Tetimbladede“.

5te Klasse (Jungersen). Efter samme Bøger hele Zoologien og Botaniken.

Geometri.

3de Klasse (Hommel). Efter Mundts Geometri forsra til Nr. 115.

4de Klasse (Hommel). Efter samme Bog A. fra Nr. 265 til 386 (Afsnittet om Lignedannethed er gjennemgaaet efter den ældre Udgave), B. fra Nr. 115 til 244. Begge Afdelinger have 1 Gang ugentlig haft Opgaver til plane Figurers Beregning.

5te Klasse (Hommel). Af Stereometrien er efter Mundts Stereometri læst de vigtigste Sætninger om Legemers og deres Overfladers Udmaaling. Mundts Geometri er repeteret (Afsnittet om Lignedannethed efter den ældre Udgave). Disciplene have hyppigt haft Opgaver til plane Figurers og Legemers Beregning.

Arithmetik.

3de Klasse (Hommel). Steens Arithmetik forsra til § 35 med de tilhørende mathematiske Opgaver.

4de Klasse (Hommel). Samme Bog A. fra § 54 til Enden, B. fra § 22 til 45 med de tilhørende Opgaver. Desuden have Klassens Disciple 1 Gang ugentlig været øvede i at løse Ligninger af 1ste Grad med 1 Ubekjendt.

5te Klasse (Hommel). Efter Steens Algebra Læren om Potens og Rød med tilføjede Opgaver til at udføre de forskellige Regningsarter med hele og brudue Polynomer, der indeholde Potenser og irrationale Størrelser. Steens Arithmetik er repeteret. Regning med Loga-

rithmer er gjennemgaaet efter Steens Algebra og særnemlig efter Mundts Regnebeg og mundtligt Foredrag. Ligninger af 1ste Grad med 1 og flere Ubekjendte.

Regning.

1ste Klasse (Rødh). Efter Missens Regnebeg de 4 Regningsarter med ubencvnte Tal. Talsystemet. Øvelse i Hovedregning.

2den Klasse (Tørgensen). Efter Grünfeldts Regnebeg de 4 Regningsarter med bencvnte Tal og Reguladetri med hele Tal. Øvelse i Hovedregning.

3die Klasse (Tørgensen). De 4 Regningsarter med brudne Tal efter Mundts Regnebeg.

4de Klasse (Tørgensen). Mundts Regnebeg indtil „Kubikrod“ med Opgaver af Grünfeldts Regnebeg indtil Fladers og Legemers Beregning.

5te Klasse (Tørgensen). Mundts Regnebeg fra „Kubikrod“. Blandede Opgaver.

Tegning.

Efter Professor Hølsteds Tegnesystem 2det og 3die Heste, derefter geometrisk Tegning efter Prof. Simesens Fortegninger, endelig Øvelse i ester forudgaaet Opmaaling at udkaste Tegning i formindsket Maalestok af en eller anden Gjenstand. I 5te Klasse øves Disciplene desuden i Frihaandstegning.

Sang.

Bed Sangunderviisningen øves Disciplene i 2-stemmig Sang. Kjendssab til Nodernes Bencenvning og Værdi, Takinddeling o. s. v. meddeles lejlighedsvis i Timerne.

Skolens Samlinger.

Skolebibliotheket.

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har Skolen i det forløbne Skoleaar fået tilsendt:

Aarsberetninger fra det lgl. Geheimearchiv 4de Binds 2de Hefte.

Fortegnelse over de Studerende, der i Aaret 1867 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet.

Undervisningsplan for Officersskolen tilsigemed Bestemmelser for Adgangen og Afgangen.

Skoleprogrammer:

1. Fra Danmark 1867.

Aalborg Kathedralskole (H. P. Malmstrøm, Om Gymnastikens Stilling hos os).

Aarhuns Kathedralskole (Prof. Dr. Ingerslev, Forslag til et Par Forandringer i Examensbestemmelserne for de lærde Skoler). Frederiksberg lærde Skole (Oidt om Texten i Xenophons Anabasis).

Helsingør Realskole (Et Bidrag til Byen Helsingør's Historie).

Herlufsholm lærde Skole (I. A. Damberg, Abbed Vilhelms Lernet. II. A. Leh, Et Par Ord om Herlouianeren Chr. Ramus, d. m. 1781.)

Horsens lærde Skole (C. C. C. Ekerøh, Om Glidecurver).

Borgerdydkolen i Kjøbenhavn.

Borgerdydkolen paa Christianshavn (Dehlenschläger paa Rejse i Udlændet).

Haderslev Væreres Skole.

Latin- og Realskolen i St. Kongensgade.

Det von Westenske Institut.

Metropolitanoskolen.

Nykjøbing Kathedralskole (M. Wittrup, Bidrag til Nykjøbing Kathedralskoles Historie).

Odense Kathedralskole (Bidrag til Skolens Historie).

Randers lærde Skole.

Ribe Kathedralskole (3 Stoletaler af B. Bendtsen).

Roeskilde Kathedralskole (Bidrag til Samvirken mellem Hjemmet og Skolen).

Ronne Realskole.

Slagelse Realskole (C. Lund, Vandet, dets Sammensætning og Egenskaber, samt nogle Træk af dets Anvendelse).

Sors Akademies Skole (J. H. Bang, Meddelelser fra den Bülowiske Manuskriptsamling i Sors Akademies Bibliothek).

Veile Amts Realskole.

Biborg Kathedralskole (A. Hedderup, Om Naturhistorieunder- vistningen og de naturhistoriske Lærebøger i vore Skoler samt Prøve paa en Lærebog i Naturhistorie).

Vordingborg Realskole.

2. Fra Island 1866.

Latin-skolen i Reykjavik (Austursför Kyrosar eptir Xenófon, Islenzkud of Halldóri Kr. Fridrikssyni og Gísla Magnússyni).

3. Fra Norge 1867.

Aalesunds Lærds- og Realskole (Nogle bemærkninger om Bronzealderen i Norge).

Christiania Kathedralskole (Ledetraad ved den forberedende Undervisning i Planeometri).

Christiania Borger- og Realskole (h. Chr. Grüner, Praktiske Regler for den engelske Udtale).

Christiania Mars og Voss's Skole (Beretning om Festen den 11te Juli 1866 ved Indvielsen af Skolebygningen).

Christiansands Kathedralskole (M. Nygaard, Eddasprogets Syntag II.).

Christiansands Lærde og Realskole (O. L. Boye, Esthetisk Propedentik og 3 Digte).

Drammens lærde og Realskole (I. Røedrag paa Skolen af Rector Knudsen, II. Sang og Tale ved Afsæringen af en Mindestein paa Stromsøe Kirkegaard over Rector F. M. Olsen af Sogneprest Jørgen Moe).

Frederikslands lærde og Realskole (I. J. P. Weisse, Om Behandlingen af den latiniske Skolegrammatiks Formstære, II. M. Arnesen, Noden eru i vore Stedsnavne, III. Rector Blom, Om den ringe Benyttelse af Skolens Realklasser).

Molde Lærds- og Realskole (Rector A. Brinckmann, Lidt Pædagogik).

4. Fra Sverrig 1866 og 1867.

Carlskrona högre Elementarläroverk jemte Elementarläroverken i Blekingen (1867, Sandéen, Om Individualiteten hos de högra växterna — ett bidrag till läran om Naturrens enhet i mångfald).

- Carlstad h. E.,*) Åmål E., Filipstad l. E., Christinehamn l. E., Arvika l. E. (1866, Rector J. Wallinder, Reseberättelse).
- Christianstad h. E. jemte Christianstads Län (1866, Hagerlöf, Aurelius Augustinus, en lefnadsteckning).
- Falun h. E., Hedemora E., Säter P., Avesta P. (1867. M. F. Hallström, Tillägg til Euklides' Elementa).
- Gefle h. E., Söderhamn E. (1866, C. T. Wiberg, Bidrag till kännedomen om Phoeniciernas, Etruskernas och Marsiliensernas Handelsförbindelser med nordvestfra Europa).
- Göteborg h. E. jemte Göteborg Stift.
- Helsingborg h. E. (1867, Z. Collin, Om de i de germaniska språken förekommande derivaterna från roten *kra*).
- Hernösand h. E., Sundsvall l. E., Örnsköldsvik l. E. (1867, A. F. Wimmercranz, T. Maccii Plauti de vita moribusque præcepta).
- Hudiksvall h. E.
- Jönköping h. E., Grenna P. (1867, Joh. Nyqvist, Om Konung Ludvig XI. af Frankrike såsom statsmann och menniska).
- Kalmar h. E., Oscarshamn l. E., Borgholm P. (1866, J. J. Borelius, Anmärkningar vid Herbarts Filosofiska System).
- Linköping h. E., Ekesjö l. E., Wadstena l. E., Skeninge l. E.
- Luleå h. E.
- Lund Cath. Sk., Landskrona l. E. (1866, C. E. Schweder, Om sammensatta ord i Svenska språket, 1ste Afdeling. 1867, 2den Afdeling),
- Malmö h. E., Ystad l. E. (1867, I. L. Stenberg, Tabulæ logarithmi integralis. II. A. L. Grönvall, Några anteckningar öfver Bornholms vegetation).
- Norrköping h. E., Söderköping l. E., Wimmerby l. E.
- Nyköping h. E.
- Skara h. E., Mariestad l. E., Lidköping l. E., Sköfde P., Hjö P., Falköping P. (1867, P. G. Ålander, Några ord om lärarebildning).
- Stockholms b. og l. E. (1866, G. R. Rabe, Om latinska synonymikens betydelse för elementarundervisningen. 1867, G. R. Rabe, Qvæstionis Livianæ).

---

*) h. E. == högre Elementarläroverk.
l. E. == lägre Elementarläroverk.
P. == Pedagogi.

Stockholm Nya Elementarskolan (1866, N. G. Ljungzell,
Några mathematiske satser).

Strengnäs h. E., Eskilstuna l. E., Södertelge P., Marie-
fred P. (1867, J. A. Drysén, Om Adverbet i Engelska språket).
Umeå h. E., Piteå l. E., Haparanda l. E., Skellefteå l. E.
(1866, P. A. Grenholm, Om Duodecimalsystemet såsom ett nytt
Decimalsystem).

Upsala Cath. Sk., Norrtelge l. E., Enköping E., Öre-
grund P. (1867, C. H. G. Lundqvist, Propertii elegiae quinque
suethice conversæ).

Wenersborg h. E., Borås l. E., Alingsås l. E., Ulrice-
hamn P.

Westerås h. E., Sala l. E., Arboga l. E., Köping P., Nora
P., Linde P. (1866, E. G. Björling, De första begreppen af
läran om de elliptiska funktionerna).

Westervik h. E.

Wexjö h. E.

Wisby h. E. (1866, C. Cramér, Om ljus och värme såsom rörelse-
fenomener).

Örebro h. E., Askersund l. E. (1867, M. Roth, Kägleholm
og Magnus Gabriel de la Gardie).

Östersund h. E. (1866, K. H. Brandt, Sofokles' Antigone).

Desuden har Stolen erholdt Programmer tilsendte
direkte fra

Melchiors Borgerfskole i København og
Thisted Realskole.

Disciplenes Vorstabsbibliothek.

Bibliotheket har i Aretets Løb havt en Tilvægt af
46 Bind, der deels ere anstafrede for Deeltagernes Con-
tingent deels ffænkede dertil. Det har staet aabent til
Ombytning 2 Gange om Ugen og været flittigt benyttet
navnlig i Vinterhalvaaret.

Den naturhistoriske Samling.

Deels ved Gaver deels ved Indhjøb er Samlingen i sidste Aar forøget med følgende Gjenstande:

- Tæller af *Cervus Tarandus*, Hensdyr (Trondhjem), Gave af Skibs-søren N. Franzen.
Kranie af *Sus scropha dom.*, Orne, Gave af Slagter Øland.
" " *Canis vulpes*, Ræv, Gave af Pharm. A. Sibbernse.
Hyla viridis, Løvfros, i Spiritus, Gave af Bghdl. Schonemann.
Sav af *Pristis*, Savfist (1 ALEN 14"), Gave af Skibsører M. Melch.
Cancer pagurus, Taskekrabbe (Norge), Gave af Mægler Friis.
Scorpio, Skorpion (Africa) i Spiritus, Gave af Graver Henriksen.
Lodne Horn af *Cervus capreolus*, Raadhyr.
Hvalbarde (Balæna) (Grønland).
Ixa cylindrus (Tronquebar).
Medusa capillata, Gople, i Spiritus.

Udstoppet:

- Falco tinunculus*, Taarnfalk (Als), Gave af Lærer Jørgensen.
Strix brachyotus, Hedeugle, Gave af Gross. Schalburg, udst. af Skolen.
Sterna leucopareja, Hvidstjægget Terne, Gave af Gross. Schalburg, udst. af Skolen.
Lanius excubitor, Stor Tornsfade, Gave af Gross. Schalburg, udst. af Skolen.
Cinnyris, Hønningfugl (Brasilien).
Trochilus, Kolibri (Brasilien).
Cygnus musicus, Sangsvane.
Anser torquatus, Knortegaas.
Anas tadorna, Gravgaas.
Colymbus arcticus, Polarlom.
Perca fluviatilis, Uborre.

Ligesom tidligere har Directionen for Nyborg Spare-kasse atter iaar viist Skolen den Velvillie at ffjænke den et Bidrag af 20 Rd. til Udvidelse af den naturhistoriske Samling. For denne Gave er anstøffet:

Udstoppet:

- Echimys chrysurus*, Pigrotte (Brasilien).
Spermophilus citillus, Murmeldyr (Volga).
Parra jacana, Sporevinge (Brasilien).

Spiritus:

Coronella laevis, Haæselfnog (Thysfjord).

Draco fuscus, Drage (Østindien).

Næb af Blæksprute, Cephalopod (Færerne).

Hr. Cand. C. Langberg har skænket Skolen et sammensat Mikroskop med tilhørende Apparater til Brug ved den naturhistoriske Undervisning.

III.

Fortegnelse over de Bøger, som skulle benyttes ved Undervisningen i Skoleaaret 1868—69.

1ste Klasse.

Majens Læsebog for Mellemklasser (indbunden i 2 Bind). En Psalmebog. Niessens Regnebog i ubenævnte Tal. En Regnetabel. Sangbog for de danske Skytterforeninger.

2den Klasse.

Majens Læsebog for Mellemklasser. Holsts Smaadigte til Udenlandsstæning. Balslevs Bibelhistorie. Luthers Catechismus. En Psalmebog. Praktisk Lærebog i det tydste Sprøg efter Ahns Methode. Listovs Ledetraad. Thriges Fædrelandshistorie. Langbergs nordiske Gudelære. Langbergs Ararbog i den danske Historie. Langbergs forberedende Geographi. Grünfeldts Regnebog. Sangbog. Atlas.

3die Klasse.

Hjorts Børneven. H. P. Holsts Smaadigte til Udenlandsstæning. Boysens danske Grammatik. Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Catechismus. En Psalmebog. Rungts tydste Læsebog for de lavere Klasser. Jürs Ark. Simonsens tydste Formlære. Listovs engelske Elementarbog. Rosfings engelske Formlære. Ahns Lærebog i det franske Sprøg. Kosods fragm. Verdenshistorie. Thriges Fædrelandshistorie. Thriges Geographi. Lütvens Begyndelsesgrundene af Dyverigets Naturhistorie. Mundts Geometri. Steens elementære Arithmetik med tilhørende Opgaver. Mundts Regnebog. Sangbog. Atlas.

4de Klasse.

Holsts større poetiske Læsebog. Boysens danske Grammatik. Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring. Det nye Testamente. En Psalmebog. A. Schillers „Geschichte des dreißigjährigen Kriegs“. B. Rungts tydste Læsebog. Simonsens tydste Grammatik og Syntax. Jürs Ark. Grönbergs tydste Stiiløvelsebog. Et tydsk Lexicon. Repps „English Stories“. Listovs engelske Elementarbog. Rosfings engelske Formlære. Ahns Lærebog i det franske Sprøg. Kosods fragm. Ver-

denshistorie. Allens Udtog af Hædrelands historien. Belschovs Geographi. Lütkens Dyrerigets Naturhistorie. Stroms Plantelære. Mundts Geometri. Steens elementære Arithmetik med tilhørende Opgaver. Mundts Regnebog. Sangbog. Atlas. Tegnebestil.

5te Klasse.

Holsts flørre poetiske Læsebog. Beysens danske Grammatik. Schillers „Geschichte des dreißigjährigen Kriegs“. Simonsens tydse Grammatik og Syntag. Fürs Ark. Et tydsk Lexicon. Lorenzens tydste Stiilovelser. Reprs „English Stories“. Rosings engelske Formulære. Listwos Stiilovelser, 1ste Ufdeeling. Borrings franske Læsebog for Mellemklasserne. Ahns Lærebog i det franske Sprog. Kofods fragm. Verdenshistorie. Allens Udtog af Hædrelands historien. Belschovs Geographi. Lütkens Dyrerigets Naturhistorie. Stroms Plantelære. Mundts Geometri. Mundts Stereometri. Steens Arithmetik med Opgaver. Steens Algebra. Mundts Regnebog. La Landes logarithmiscl-trigonometrische Tafeln (Tauchnizer - Udgaven ved Rehler). Atlas. Tegnebestil.

Desuden skal enhver Discipel være forsynet med en Charakteerbog, en Tavle, samt Skrive-, Tegne- og Stilebøger i det Format og med Bind af den Farve, som er bestemt for hver Slags.

IV.

Skolens Examiner

ville blive afholdte i følgende Orden:

Afgangsexamen.

Ijfolge Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvaesenet af 14de Marts d. A. bliver Skolens Afgangsexamen iaar at henlægge til Dagene den 11te—14de Maj. Som Examenscommisairer ville Prof. Dr. C. C. Mundt overvære Examens paa Ministeriets Begne og Provst Jungsersen paa Skoledirectionens Begne.

Examens skriftlige Deel.

Mandag den 11te Maj.

- Æl. 8. Udarbejdelse i Modermaalet over et fra Underviisningen befjendt Stof.
Æl. 3. 1ste Regneopgave.

Tirsdag den 12te Maj.

- Æl. 8. 2den Regneopgave.
Æl. 3. Udarbejdelse i Modermaalet (fri Opgave).

Examens mundtlige Deel.

Onsdag den 13de Maj.

- Æl. 9. Mathematik (Hommel).
Æl. 11. Dansk (Langberg).
Æl. 3. Tysk (Hoyer).

Torsdag den 14de Maj.

- Æl. 9. Historie og Geographi (Langberg).
Æl. 11. Naturhistorie (Jungersen).
-

Aarsegamen.

Den skriftlige Deel.

Mandag den 6te Maj.

Kl. 9.	4de Kl.	Mathematik og Regning.
	3die Kl.	Dansk Stil.
	2den Kl.	Regning.
Kl. 3.	4de Kl.	Dansk Stil.

Torsdag den 7de Maj.

Kl. 9.	4de Kl.	Dansk Stil.
	3die Kl.	Regning.
	2den Kl.	Dansk Stil.
Kl. 3.	4de Kl.	Engelsk Stil.

Paa de Tider, da en Klasse ikke er ansat til skriftlig Examen, møder dens Disciple til sædvanlig Undervisning.

Den mundtlige Examens.

Torsdag den 9de Maj.

Kl. 9.	4de Kl.	Geometri (Hommel).
	3die Kl.	Historie (Langberg).
	2den Kl.	Religion (Jungersen).
Kl. 11.	4de Kl.	Geographi (Langberg).
	3die Kl.	Fransk (Jungersen).
	2den Kl.	Dansk (Hommel).
Kl. 1.	4de Kl.	Arithmetik (Hommel).
	1ste Kl.	Dansk (Hoyer).

Mandag den 11te Maj.

Kl. 9.	4de Kl.	Engelsk (Hoyer).
	3die Kl.	Dansk (Hommel).
	2den Kl.	Naturhistorie (Jungersen).
Kl. 11.	4de Kl.	Naturhistorie (Jungersen).
	3die Kl.	Geographi (Langberg).
	2den Kl.	Engelsk (Hoyer).
Kl. 1.	3die Kl.	Dansk (Hoyer).
	1ste Kl.	Geographi (Langberg).

Tirsdag den 12te Maj.

Kl. 9.	4de Kl.	Religion (Jungersen).
	3die Kl.	Mathematik (Hommel).
	2den Kl.	Dansk (Hoyer).
Kl. 11.	4de Kl.	Franse (Jungersen).
	3die Kl.	Engelsk (Hoyer).
	2den Kl.	Historie (Langberg).
Kl. 1.	4de Kl.	Dansk (Langberg).
	1ste Kl.	Religion (Høeg).

Fredeg den 15de Maj.

Kl. 9.	4de Kl.	Nydk (Hoyer).
	3die Kl.	Religion (Jungersen).
	2den Kl.	Geographi (Langberg).
Kl. 11.	4de Kl.	Historie (Langberg).
	3die Kl.	Naturhistorie (Jungersen).
	1ste Kl.	Regning (Koch).
Kl. 12½.	Sang (Simonsen).	

Bed den mundtlige Deel af Examens ville Disciplenes skriftlige Arbejder tilligemed Skrive- og Legneprøver være fremlagte.

Til at overvære Examens indbudtes Disciplenes Forældre samt Enhver, der interesserer sig for Skolen.

Løverdag den 16de Maj Kl. 9 meddeles Disciplene Udfaldet af Examens samt de forskellige Klasseseomflytninger. Det nye Skoleaar begynder Mandag den 18de Maj. Samme Dag Kl. 9 prøves de til Optagelse i Skolen indmeldte Disciple.
